

Szlavóniai sziget-magyarság

Sokat beszéltünk és irtunk már arról a fontos kérdésről, hogy meg kell mentenünk népi kincseinket. Egy pár lelkes rajongó fel is elevenítette az ugynevezett »Bokrétá«-kat. Mindezzel azonban nem tettünk eleget, nem teljesítettük feladatunkat. Tulajdonképpen munkánk az lenne, hogy bejárva a magyarlakta falvakat felgyűjtenénk a még létező, de már pusztulásra ítélt népi kincseket, termékeket. Itt mind az anyagi, mind szellemi kincsek gyűjtésére gondolok. Tehát: épület, ruha, eszköz, foglalkozás, tánc, ének, mese, stb. gyűjtésére. Lenne anyag bőven mit gyűjteni, csak el kellene már kezdenünk. Még pénz sem kellene aránylag sok hozzá, mert szívesen fogadják a gyűjtőt a falun. A néphatóságok szívesen segítenek. De a falu lakói is szívesen ellátnak egy-egy embert egy hétig. Ez nem jelenti viszont azt, hogy most azután nyaklő nélkül induljanak neki, rohamozzák meg a falut a városi gyűjtők vagy olyanok, akik annak adják ki magukat, csak hogy »tejben-vajban fürödjének« — mint ahogy azt hallottam egy gyűlésen. Nem, a »tejben-vajban fürdés« a gyűjtő célja, hanem a munka. Éppen ezért ne küldjünk ki a terepre felelőtlen elemeket, akik a jólélés ürügye alatt semmit sem tesznek, sőt csak több kárt okoznak: visszaélnék az emberek jóindulatával, elriasztják őket; Ezeket egy másik jószándéku gyűjtőnek azután már sokkal nehezebb lesz megnyerni, szólásra bírni.

Mert ez a legnehezebb. Szólásra bírni az embereket. Sok tapasztatra, ügyességre, találékonyságra van szüksége a gyűjtőnek míg eléri célját, azaz megoldja az emberek nyelvét. Sokszor bizony Ádámtól-Évától kell kezdeni a beszélgetést, míg rátérhetünk azokra a dolgokra, amelyek minket érdekelnek. De mikor már egyenesben vagyunk, akkor ember legyen a talpán a gyűjtő, azaz csak tudja követni ceruzájával az élő, folyó beszéd ütemét. Hej, de sokunk fájdalma ez! Nem tudunk olyan gyorsan jegyezni, mint ahogy pl. Varga bacsika beszél! A gyorsírás mit sem ér itt. Nem tudjuk vele jegyezni a különleges képzett hangokat. Legjobb, ha saját rövidítést használunk. Mert nehéz és lehetetlen is többször megisméltetni az előadóval az előadott szöveget: Mindig más lesz. Természetes is ez, mert megváltozott közben a hangulata, esetleg a környezete, sok minden más is eszébe jutott. Van olyan gyűjtő, aki először csak az előadás menetét jegyzi és a jellemző kifejezéseket, otthon azután összeállítja az egészet s következő alkalommal ismét előadatja ugyanazt még egyszer, hogy ellenőrizze munkáját. Ez nem szerencsés megoldás. Többen lassúságra, vontatottabb előadásra hívják fel az előadót, hogy jegyez-

hessenek. Ez ismét nem jó. Nem lesz természetes az előadásmód, túl sok ideje van az illetőnek a gondolkodásra és cirkalmazásra közben. Legmegfelelőbb lenne a fonográffal való felvétel. Nekünk azonban egyelőre ilyesmire nincs lehetőségünk, ezért meg kell elégednünk a jegyzetfüzetünkkel és a jó hegyesre előkészített ceruzánkkal, no meg kezünk ügyében — a ceruzahegyezővel.

De a jegyzés időpontja sem mellékes. Nappal csak azok az öregek állnak kötélnek, akik nem dolgoznak, meg a gyerekek, akik a nap majd minden szakában készek játszani, dalolni, mesélni, vagy mesét hallgatni; mert néha magunknak is mesélni kell, csak hogy megteremtjük a kellő hangulatot. Ezután aztán szinte be sem áll a szájuk, csak hogy lefózzanak bennünket. Aránylag a gyerekekkel a legkönnyebb dolgozni. Az öregek már csak inkább az est meseihető hangulatában kezdenek beszélni. Öreges, reszkető hangjuk szinte megfiatalodik ilyenkor és olyan lelkesedéssel, olyan lendülettel mesélnek, hogy szinte még hozzátartozóik sem ismernek rájuk. Nem egyszer mondják egy-egy ilyen est végeztével: »Maori nenike, hát kijed az?! Ugy beszélt, csak úgy pingett!« (Szentlászló). De nem egyszer kell ám harcolnunk az ilyen kijelentések ellen. »Nincs foglalkozásom!« (nincs kedvem). Majd a hosszas rábeszélésnek ezzel enged: »Mit tehet egyebet a csilíd, ha mán kijed olyan szípen keéri?« Ilyenkor azután a következőkkel végzi: Mos má nyugogyak meg bene! (elég volt).

Mindezt tudva és minderre felkészülve vágtak neki a Tanárképző Főiskola magyar szakos hallgatói első tanulmányi kirándulásuknak, első gyűjtő utjuknak. Céljuk a nyelvészek álma: Szlavónia magyar szigetei voltak: Kórógy, Szentlászló, Haraszi. Három csoportban dolgoztak és mondhatni kezdő gyűjtő létükre nagyon szép eredménnyel. Az anyag még a jegyzetfüzetekben szunnyadozik, de nem sokára világra kerül. Idők folyamán ki-ki feldolgozza a saját gyűjteményét s azután jön a rendszerezés. Ettől az uttól még nem vártunk sokat, hisz ez csak próbálkozás volt, izelítő, de a jelek szerint nyugodtan mondhatjuk, hogy komoly értékeket sikerült megmenteni. Mindenekelőtt a Vajdasági Muzeumnak ajándékoztunk egy teljes női viseletet, egy kebelet, egy szürkankót, a férfi viselet egyetlen még létező darabját, egy bőrmellényt, több kisebb kézimunkát stb. S amit nem tudtunk elhozni, annak megadtuk a lelőhelyét: pl. több kócsak-ot (ruhás-láda) hozhattunk volna, azonban nem volt rá lehetőségünk. Így ezekért a muzeum emberei mennek ki adott alkalommal, hasonlóképpen a kórógyi népbizottság padlásán porosodó, rossz emlékű deresért is.

Tudva azt, hogy nő a nőhöz közvetlenebb, jobban megérti egymást, no meg a nő sokkal hagyományörzőbb is, mint a férfi, nem, vagy esetleg csak ritkán mozdulva ki falujából (ez ma már a fiatalokra nem áll!) én főleg csak a szülükéket, nenikéket és nenőket kerestem fel. Akadtam is aztán olyan csodálatos mese- és nótafákra, hogy akár heteken keresztül jegyezhettem volna tőlük, de még a babonákról és kuruzslásról is alaposan felvilágosítottak volna. Sajnos, azonban nem volt időnk. Az ilyen munkánál nem szabad törődni az idővel. Mert az idő nagy kerékkötő. Mindnyájan csak azt emlegették, hogy rosszkor jöttünk, (május volt) jöjünk akkor, »mikor a serege madarat kergesük a szeleőbe« vagy: »egyöm, télen, akor feeleéjelig irhassa, ahogy szereseő!«

Ha nem is végeztünk teljes munkát, ami lehetetlen is egy hét alatt, mégis megpróbálók néhány képet megrajzolni:

Mikor megérkeztünk Kórógyra és széttekintettünk a kis faluban, megláttuk az öreg, faragott tornácos házakat, a különlegesen szép faragott lábukat (gerenda), eresztékeket (oszlopok), a pad alatt (ház előtt) beszélgető öregeket (vasárnap volt), s megütötte fülünket sajtáságos hangszívek, hanglejtésük, sajtáságos képzésű hangrendszerük, különleges érzés fogott el bennünket. Ez hát Tótország György szülőföldje. Tótország Györgyé, aki a XIV. század végén írhatta vagy másolhatta a Besztercei szójegyzéket, tankönyveink egyik őst. Ez a nyelvemlék rendkívül becses a középkori magyar szókinés, szóképzés és szavaink jelentéstörténete szempontjából. Sok ma már kihalt szót őrzött meg. Ezt a tulajdonságát szinte napjainkig is megtartotta ez a három magyar sziget: Kórógy, Haraszti, Szentlászló. A nyelvészek, ha tanulmányozni akarják a kódexek nyelvét, csak ide kell, hogy jöjjenek. Itt szinte még ma is a kódexek nyelvén beszélnek az apócsák és szülükék. A porontyoknál már sok az »opcsina«, »kótár«, »kinó«, stb. Ezért nem is annyira ők a hibások, hanem sokszor a tanítók, akik irtják a nyelvjárást, tüzzel-vassal hadakoznak ellene, vagy egyszerűen ők maguk sem tudnak magyarul elhorvátosodott magyarok, akik horvátból fordítanak magyarra. Ezért néha elámul az ember, mikor olyan szavakat hall a gyerekektől, amiknek semmi közük sincs a magyar nyelvhez. Mikor megkérdezed szegénykét, hát csak azt feleli, hogy az iskolában tanulta a tanítónénikétől (Szentlászló). Itt úgy érzi az ember magát, mintha kiesett volna az időből s a XV—XVI. században találná magát. Pedig még csak a Wells-féle időgépet sem kellett igénybe venniük! Az első délután ez este ismerkedéssel telt el. Szemünk-fülünk állandóan nyitva volt, s egyik ámulásból a másikba estünk. Nem egyszer kiáltottunk fel önkéntelenül a hallottak után: »Hallottad, hogy mondták?! Hallottad azt a cs-t, azt a s-t? Hát igazuk volt a régi gyűjtőknek!« Az este folyamán, akkor ámultunk csak el igazán, amikor Palkó Eta és még egy barátnője kezdett énekelni népdalokat. Mi még soha sehol sem hallottuk ezt az éneklési technikát, ezt a különleges magas fejhargon való éneklést, amit talán már csak Szibéria pusztáin találhatunk meg rokonainknál. Mintha csak a régi vogul vagy osztyák jurtákból zengett volna. De a dal is, amit énekelt, igazi ősi népdal volt. »Hej, csak lenne egy fonográfunk!« sóhajtottunk hasztalanul.

Következő nap a három faluban szétosztva munkához láttunk. Ki-ki a saját érdeklődési körében dolgozott. Este azután mindig megbeszéltük az aznapi eredményt s tervet készítettünk a következő napra. Lelkesedéssel és szeretettel dolgoztunk. De ép olyan szívesen és szeretettel fogadott bennünket a falu népe is, mikor megtudta, hogy mit akarunk. Így én most már csak a saját munkámról számolok be.

Az asszonyok szinte kézzől-kézre adtak. A »Maori neni« is tud még valamit mondani. A Kaontor Maorit okvetetlen halgasa meg, kijed, az tud sok nótát. Az még rezálni is tud«. De az Izsaók Rebeka is tud szépen danóni! Piszár Zsuzsa neninek még van kebeélje, de a Gyöke Julizsi neninek is!

Gyöke Borizsi neneát ne felejcse el, mer a szülíke eérti a vraócsaót! »Dezseő Illeés bacsikaonak van még szürkankója meg cárdaós gatyája,

maósnak nem is igenvan maór. Tüle huzik fel a komeédiába is.« Igy tudtam meg mindent, hogy kinél mit és mikor találok. Az utcán fogtak meg: »— Gyüjeön maór minaólunk is, háotha tudunk mi is mondani valamit«. Mentem is, nem kérétem magam. A jegyzetfüzetek pedig teltek egymás után, csak a kezem akarta néha felmondani a szolgálatot meg a ceruzám, nem birva az iramot.

Palizs Julizsi neni, 82 éves, a konyha és környéke és a helyi konyhaművészet titkaiba vezetett be: »Konyha az elseő haozba van mindig. Nyitott tüzhely ma maór nagyon kevesz helyen van. Sporhelyen feözünk. Az edint a teékaóba tarcsuk. Mijen edinek legyenek? Van láóbos, kaszreé (kaszroly), fazek, szahaóny (tepsi), szüreoótaol, tejafeöző, vájling, szita, paradicsompréseleő, töcseér, fődé. Van még vendeöl (zsiros bödön), dügeny (széles száju cserépkorsó), pitli (vödör), taónyeeér, findzsa, beögeöre, mereökanaol, szakácskalaóny (fakanál), rézánka (derelymetsző). A pankban (fiókos lóca) van a aló (olló), fen (fenőkő). Keép is van a konyhaóba, meg tükör is. Csak amojan szenkéép. Lámpaós adi a vilaógot. Mikor petróli se vaót, fagyaoógyerta-ége. Mikó feöz a csilíd, szapual neézi, mennyi keletik (szapu — fadoboz, ürmérték: 4—5 kg, van nagyobb is). Hucs mive tüze a csilíd? Taorót (kóró), csopora (csutka), fáa (fa). A banyaóba is. De ott keletik zsazsaók is (piszkafa). Előzeöt is kell igazgasók (fedőlap a kemenécén) Sütetko ot van pitlibe kapinya (vizmerítő tők). Kapinyaóva merjük a viszkeét. Mit főztek és főznek Julis ángyó? — kérdeztem. Sokáig szabódott, mig végre kibökte: »Mos nincs foglalkozaoósom!« (nincs kedvem) Következő nap azért, mégis elárulta egy pár titkát konyhaművészetüknek: »Valamiko egyöm, mindig babcsa vaót. Nem vaót leé. Tikot se vaóktak. Kalaócsot se sütek. Se tiszta liszt nem vaót. Csak barna vaót. Csak keveész fertaó j cukor vaót. A teheént nem fejtik, a borju szopta tejet.

Az eén anyikaó híres szakácsaszonny vaót. Igeön jaó savanyó babcsát csinýála. Igeön éertete . . . Aén nem fajoztam rá. Hejaóba csapa arbil, ha nem jaol utána olvasok (utánoztam). Nem bírá szivelni, hogy eőszecsapán a munkaót, pedig nem vaótam eén Fabó Julizs-forma. (buta, bolond). Nem szereteém feöznyi, vaót maós csinýálna. Vaót laó, csintalan, de gyönyörő laó, akora gödrök vaótak a faraába, vaót kicsibe pile (liba), reéce, pata (kacsa), kicsi kaócsa. Hej, de sokszó foszuk meg a kacsaót, mer hulatik a taluját. A porontyok, szeretik a tikmanyat is. Vaót tik, kakas, cirke eleégseéges. Ideöre vala kotyos mindig. Azeér mer kimondhatatlan szeresek a boncot (has). Hugy eén ne egyek falatok?! (jó falatot) Nem szorilok eén meg ezeért. Megfeözök eész sütek, amit akarjak. Igeön szeresem a keseóce levest (savanyu), a tükeör levest (olyan hig, hogy lejesen laótni resta), a pera szuszogaót (krumplis ganca), a gubaót (mákos babka), kapisztaót szaórmaltat (töltött káposzta), keöteöt haluskaót. Kalaócsot ki-mi ki-mi formákat sütem. Szokok reészeges kalaócsot, reétest, grizest, palacintat, leveleskeét (csörgő fánk). Teélbe eszünk kitolót (kocsonya), kolbászt (husos), veérest (hurka). A ceérna paprikaót szeresük mindenbe.

Kérésemre egy pár receptet is közölt Julizs ángyó, de lelkemre kötötte, hogy »ne legyek gyanus« (ne gyanakodjam, ha nem sikerül). Különbén is, »ki van tanila« mondta rólam, tud jobbat is, »ne pörölné rám«. De hisz biztosan nem is maga celekszi mindent, kigyelme! »Míután

megnyugtattam az ellenkezőjéről, mint valami titkot sugta meg a következőket, közben arcáról csak úgy sugárzott a büszkeség, »a keözhiresszakaócsasszony laónyaónak« büszkesége, akinek porontykorában »nem vaót foglalkozása feőnyi«, mert maurár vaót (nem akart dolgozni).«

Haót ultól iri-je kigyelme? kérdezte hamiskásan somolyogva, de egyuttal gyanakodva. Parasz leves: vizet forajuk, zeódség, teesztat belehaónyuk, raóntaós beleé. Raántott leves vagy baicigli leves szintugy. Taszitott teesztat: eszt maór csak tudja kigyelmed is? Haót sufnudli ez! De máó háót a keszeóce levest is akari! Hát savaju leves a, babi levelet, aorpakaóását beleerengetem eész jó. Eörülnek, ha eszik, hogy legyen! A krumpli gancaónak teórt perat, lisztet eószkeaverni, zsirat kiszagatni, preézlit raó, ki is lehet sütni. A reészeges kalaócsat boral cinélik, kugliba teszük és sütik. Igeön-igeön szerese minden a reétest, turaóst, grizest, maókost nem, merf luhatos legyen a mak (dohos). Ráadásul még a kött haluska és a szőlőlekvár-készítés tudományával ajándékoz meg Julizs ángyó Maori néni segítségével. Ime: »elgyurjuk a teesztat, beleszórunk grizt, eószcecavarjuk mint a reétest, békötjük, elvaógjuk, tovább kötözük, haórom-neégyet egy veégból, forraó vízbe, kiszedeódik beleóle, azilto a levibe raóntaóst, bele a teesztat. A szeóleólekváórho noha szeóleótt, (ürmös) saórgat eész eóregszemüt vegyünk. A csutaórol leszegyük, megfeózük, hogy felfakadozanak, átpaszirozni, feózi mig elegendó kemeénségü legyen.«

Julizs ángyó a konyhai titkokat felfedve kis botjára támaszkodva »hátolra ment«, hogy a kutyót és macskát elzavarja, mert azok a kis csibékre fenték már a fogukat. No, meg az apócsa is türelmetlenkedett már. A piléket (kis csibéket) a butóba (csirkeborító) terelve, rendet teremtett az udvarban, közben apócsát is beterelte, hogy ne legyen a »hévség nagy napon«, mer közeledik a »sötét záópor«.

Én pedig tovább mentem. Ahogy haladok az utcán, egy kis padról egy testes, magas, munkától megviselt, mosolygó öreg néni szólít meg. Szó szót követ és rájövök, hogy ő az, akihez utasítottak, Piszár Zsuzsa nenike. Kedvesen, szívélyesen beszélgetünk, közben egyre tessékel beljebb a szobába, a hüvös szobába. Előbb azonban eldicsekedett a Vukára rugó kis kertje gazdagságával: »Szép zeód paradicsomjai-val« (május volt még), »makhajma«-ival, »kapiszta«-ival, »sajátái«-val. De megmutatta a virágos kert kincsit is: a szép keztü verágot, a »leandaór«-t, az orgona verágot, tulipaóntot, a fügeó verágot (Mária szíve), »csüengeórgonát« (labdarózsát), meg karácsonyi fa is volt (fenyó) a »fizfaveszeóneó« fonyott kerítés mögött. Még egy kis gyümölcsös is akad Zsuzsa nenikénél. Van benne ceresnye, baraszka-, alma-, körte fa. A szélén akáca fa is akad, sőt eperge fa is, melynek terméséből »paólinkát feóznak pecerába«. Az állatoknak a Valkó vagy ahogy még nevezik a Vuka partjáról »cepel« egy kis gazt (herét). A gaz mellett egy kis »cseéves« kukoricát is kapnak a jószágo. »A gazba néha lampa (kutyatej) és ragaszkodó viraóg is vegyül (mézfü), de ezt kipukik, inkább megsovaónkodnak, minthogy megegyék; még laób aleol is elnyomik.« »Hiába peóreóljük resta, nem makszáók (bolond) úk«.

A hüvös szobában a pankra ülve aztán mesébe kezd Zsuzsa nenike. Szívesen teszi. Visszaszáll a multba. Néha, mikor valamit nehezen tud

felidézni, homlokára ütve mondja: »Az anyikáját, hogy fejembe nem tud beleégyüni.«

»Ezör ösztendeje, hogy a magyarok itt laknak. Valamikő erdeőség, reét vaót itt. Ugy pucolták ki ezt a helyet. Teöreök lakaós vaót itt a dombon. Sok teörök csontot hántak ki iten. A teörök eleő a reétbe, a mocaórho vonutak. Beébujtak a visbe, naódszaólon keresztü szíták az életet. Keéseőb, egyön, a teörökök elé feheér kendeőve jártak, hogy feladik a helet. De ultól elhajtóták a teörökeőket, akó mentek el a csángók. A falu oly kicsi vaót, a templomná epeörgefánál keőteőteék ki a csonakokat. Urbik is viz alatt vaót meég (szomszéd település). A falu egyik aódale, a Csepinyi, a maósik a Teényei uraságé vaót. A reétet az urasaóg csapaóta le. A feődet árendátoroknak ata az urasaóg. A gazdagok nem engetek megveni a szegéényeknek a feődet. Nekik 10—15 haódjuk is vaót. A szegéények szacskaó, vadkaócsa tojaóst szetek, halaósztok pontyót, csukaót, harcsaót, csompoót, (sima héja van), bujist, (héja bükte kezed (csikot) savajóan feőztik, sok ikra vaót bene). Kocin viteék a halat üvötözve: »Riba! Riba!« Megszaórasztóták a halat, beletetek a hordóba, olajat rá, akkor savajó riba vaót. Külteék ütet külseő országba, bepagotak laódaóba. Osztaón amit halaósztak, az uradalomnak kelett beadnyi: eők csak egy pontyot hosztak, fizetést kaptak. Az uradalombó felibe kaptak feődet, amenyit akartak. Az uradami feődér, a csepinyi aódaleér, 40 napot kelett dógoznyi. Nem mindenkinek az izei birtaók. A 48-as foradalomba 20 forintot keletett, 2 forint vaót pedig egy méter buza, egyik a másikaónak aták. Hej, botóták a népet reégen a pandurok, a hajduķ nadraógoták, aki maurár vaót (nem akart dolgozni). Sokan napszámos kinyerbeől iltek. Fuvarosztak maósok, saját keresetük vaót. Az eőreg haóboru után a neémetek fevásároltak a feődet, mink meg napszáómotunk. Meég betyárunk is vaót az eőreghaóboru alatt; mindenkitől lopott Varga Laci. Róka csaórdáóban Ernesztin tul Antonováč keőzeött vaót betyártanya. Medveésbe is (Szemilcre menet). El is mond egy verset róla a pitliért betért Daszovics Juliska (40 éves):

Jaj, de szeélesz, jaj, de hoszi az az ut,
 Mejiken Varga Laci elindut.
 Varga Laci kilenc lovon lovagaót
 Szeép cáórdáósnéé udvaraóba benyargaót.
 »Agyóniszten, kocmaórosnéé, jóesteét!«
 »Agyóniszten, Varga Laci, szerencseét!«
 »Ne kíványon kocmaórosnéé, szerencseét,
 Mert az eéjel kés jaórja aót a sziveét!«
 Mikaó eszt a kocmaórosnéé halota,
 Keét kezeét a féjeére kapcsóta.
 »Jaj, iszthenem, huks kel neékem meghaóni,
 Kati laónyom aórvasaógra itt hagyni!
 »Kati laónyom, erigy le a pinceébe,
 Hozá fel bort az aranyos iceébe!«
 »Nem kell neékem se a bora, se maga!
 Cak a pizit tegye ki az asztara!«

»Kati laányom taőrcsad eszt a vilaógot,
 Hagy eőjék meg szegeény eédes anyaódat!«
 Katinak gyaószba borut a szive
 Mer maór akó bokáig járt a veérbe.

Majd a betyárdalok közül mondott még el egyet hosszas kérésr.

I

Nem loptam eén cak egy csikót,
 Mind a neégy laóba kesej vaót,
 Azon hajtotam neégy tinaót,
 Mind a neégy daruszeörü vaót.

II

Elhajtotam Szabatkára,
 Ara a hires vaósáóra.
 Száz talireé tartogatam,
 Száz forintéé el is atam.
 Egy k. hozácsaptam
 Minden peénzemet ráhántam.

»A mosti haóboruba, miko kiüteött a buna, germán feéle neémet, vaótak itt, hej, de sokszor kocolik az ablakot, aztán leódeöztek le. A partizaónok meg a Vukaóba eéltek. Oroszok is vaótak, bombászták az aveéget. Mos meg van meég szövetkezet is.«

Zsuzsa nenike hézagos elbeszélésének igazságát a falu írásos adatai is alátámasztják, sőt nagyon sok érdekes dolgot árulnak el a falu és a földesur viszonyáról. Élénk bizonyíték az általános alanyként használt »csilíd«. »Mit tegyen a csilíd?«

Közben vendégek is érkeztek és azok is segítettek Zsuzsa nenikének. Marizsi nene többek közt »regili«, hogy a faluban vaót feődhaóz, kúhaóz, vaójog haóz. Olyan eőreg haózok is vaót, hogy meég az aótesztamentumba vaótak cinaólal. Kümivesek rakták a haózakat. Hucs mondjam? Vaótak a haózak keritel is, taraba kerites, vagy fizfabó fonyott vaót.

Suszterek is vaótak a faluba. Ha valaki beteg vaót a brencók közül, kenyéő aszony vazel, szapanyal dörgölt, ha fogát faójdita, fogvanyaó (paraszt ember) harapófogaóva kivonta. De vaótak tudós aszonyok is. Barbeé meég nem vaót, minden haózba a gazda nyirta a töbit. (20—30-an is laktak egy házban: nagy család!) Borotvaókoztak vasáórnapi reggel, lenyirta hajuszt is, ugy viselkedtek akor. Most maór van barbeé, baóbaaszony, tislerok, kik cinálik a koporsót. A ádrugaába van a kaszeér (pénztáros), aki igön-igön rendes ember. Opcsinába is dógoznak most, ott van Varga Saóndor bacsikám, menyit daógozik! Meég a kotarba is kell neki jaárnia. Sokat daógozik. Mos vaót Palicsba, de maór fáratt. Hijaába, soq, a munka!

Még el-el sápitozna ezen Marizsi neni, de »sötét záópor« szakad ránk s ez már jobban érdeklí, szalad is, hogy a »paraszt feődbe« eltehesse a palántákat.

(Folytatjuk)